

DOI 10.37491/UNZ.104.2
УДК 340.15 (477)

Олег ГАНЬБА¹,
Наталія РАДЧЕНЯ²

ОБ'ЄКТ ПРАВОВИХ ВІДНОСИН У СФЕРІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Аналізується об'єкт правових відносин у сфері освітньої діяльності Державної прикордонної служби України. Наголошено, що об'єкт правовідносин характеризує спрямованість інтересів суб'єктів на конкретний результат, для досягнення якого вони і вступають у правові відносини та відображає динаміку взаємодії суб'єктів таких відносин. При цьому об'єктом правовідносин у сфері освітньої діяльності Державної прикордонної служби України є освіта як нематеріальне благо, на досягнення якого спрямовані інтереси суб'єктів зазначеної діяльності. Освіта як нематеріальне благо набуває конкретної форми, якій притаманні певні характеристики, а під впливом об'єктивного права вони отримують юридичне значення. До однієї з таких характеристик віднесено якість освіти — критерій, який визначає результативність освітнього процесу. Якість освітньої діяльності в Державній прикордонній службі України розглянуто у двох аспектах — як спроможність закладів освіти Державної прикордонної служби України забезпечити надання якісної освіти і як можливість отримання здобувачами освіти відповідних компетентностей, що від-

¹ доктор юридичних наук, доцент, начальник кафедри теорії права та кримінально-процесуальної діяльності, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, Ganba_Oleg@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-8391-8284>.

² кандидатка юридичних наук, старша викладачка кафедри теорії права та кримінально-процесуальної діяльності, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, Radchenya_nm@meta.ua, <https://orcid.org/0000-0003-4109-8350>.

повідують встановленим стандартам. Визначено, що освітня діяльність Державної прикордонної служби України має кілька рівнів, які в сукупності забезпечують підготовку персоналу правоохоронного органу спеціального призначення до професійної діяльності. Спроможність закладів освіти Державної прикордонної служби України надавати належний рівень освітніх послуг визначається шляхом ліцензування освітньої діяльності компетентним органом державної влади відповідно до чинного законодавства України. Акцентовано на обов'язковості дотримання ліцензійних умов провадження освітньої діяльності в Державній прикордонній службі України. Охарактеризовано також відповідність компетентностей, яких повинні набути здобувачі освіти за час навчання, національним освітнім стандартам та європейським стандартам прикордонної служби як один із аспектів визначення якості освітньої діяльності Державної прикордонної служби України.

Ключові слова: освітня діяльність, правові відносини, об'єкт правовідносин, освіта, заклад освіти, персонал, Державна прикордонна служба України, військова освіта, вищий військовий навчальний заклад.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. З плином часу стратегічні інтереси держави на державному кордоні зазнають трансформацій. Вплив безпекових факторів, а також політичних, економічних та соціальних чинників на механізм охорони та захисту державного кордону зумовлює необхідність удосконалення структури та функціональних спроможностей органів охорони державного кордону. Однак ефективність виконання Державною прикордонною службою України (далі — Держприкордонслужба України) визначених чинним законодавством завдань та функцій передусім залежить від професіоналізму персоналу правоохоронного органу спеціального призначення, а саме «властивості, що діалектично пов'язує особистість і діяльність та характеризує ефективність і надійність останньої діяльності» [1, с. 16].

Успішне виконання службових обов'язків значною мірою залежить від якості освітнього процесу, організованого в закладах освіти Держприкордонслужби України. Відповідність освіти персоналу Держприкордонслужби України сучасним викликам забезпечується комплексним застосуванням різних засобів (педагогічних, матеріально-технічних, фінансових та ін.), а практична реалізація потребує належного їх правового регулювання.

Освітня діяльність Держприкордонслужби України є органічною складовою системи освіти держави, здійснюється в єдиному правовому полі, однак, зважаючи на специфічну сферу функціонування, містить пе-

вні особливості. Спрямованість правового регулювання, вибір способів і засобів, які можуть бути використані для задоволення інтересів суб'єктів правовідносин визначається об'єктом правовідносин.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми і на які опирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Дослідженню об'єкта правовідносин присвячені праці науковців різних галузевих юридичних наук, зокрема: Ю. П. Битяка, С. М. Братуся, З. С. Гладуна, А. П. Дудіна, П. С. Лютікова, С. О. Погрібного, В. Г. Фатхутдінова, О. І. Харитоновой та ін. Однак їхній науковий інтерес спрямований переважно на дослідження загальнотеоретичних аспектів об'єкта правовідносин загалом.

Об'єкт правових відносин у сфері освітньої діяльності став предметом дослідження таких вчених, як: Н. Л. Губерська [2], Б. В. Деревянко [3], В. Л. Зьолка [4], І. І. Литвин [5], Я. О. Тицька [6] та ін.

Відтак для виокремлення особливостей правовідносин у сфері освітньої діяльності Держприкордонслужби України важливим є з'ясування сутності об'єкта як визначального елементу складу зазначених правовідносин.

Мета статті — проаналізувати об'єкт правовідносин у сфері освітньої діяльності Держприкордонслужби України та виокремити його особливості.

Виклад основного матеріалу. Об'єкт правовідносин характеризує спрямованість інтересів суб'єктів на конкретний результат, для досягнення якого вони і вступають у правовідносини, та відображає динаміку взаємодії суб'єктів таких відносин. Результат може мати як матеріальний, так і нематеріальний характер, однак завжди становить цінність для суб'єктів правовідносин, а його досягнення опосередковується діяльністю суб'єктів у межах визначених для них суб'єктивних юридичних прав і обов'язків [7, с. 210].

У сфері освітньої діяльності Держприкордонслужби України такою цінністю є закріплене у Конституції України та законах України право на освіту. Це нематеріальне благо об'єднує приватний і публічний інтереси. Від їх гармонійного поєднання у правовому регулюванні залежить не лише розвиток окремої особи та суспільства загалом, а також ефективне функціонування держави.

Критерієм віднесення до публічних відносин є значущість інтересів для значної кількості осіб. Окрім того, в них можуть бути зацікавлені територіальні громади, суспільство та держава [8]. Публічний інтерес в освіті зумовлений значенням у забезпеченні економічного розвитку держави, зростанні добробуту, соціальної стабільності та розвитку громадянського суспільства.

У контексті освітньої діяльності Держприкордонслужби України публічний інтерес полягає у комплектуванні органів і підрозділів правоохоронного органу спеціального призначення персоналом із високим рівнем професіоналізму, здатним швидко адаптуватись до нових умов, сумлінно і відповідально ставитись до виконання службових обов'язків, готовим до виконання завдань у складних умовах оперативної обстановки тощо [9, с. 132].

При цьому приватний інтерес спрямований на задоволення потреб конкретної особи здобути компетентності, необхідні та достатні для досягнення особистої чи професійної мети. Такий інтерес може реалізовуватись у будь-яких формах, зокрема здобуття формальної чи неформальної освіти, а також самоосвіти.

Персонал Держприкордонслужби України як активний учасник освітніх відносин наділений гарантованими Конституцією та законами України правами у сфері освіти. Права здобувачів освіти пов'язані, насамперед, з їхньою освітньою діяльністю та спрямовані на формування необхідних компетентностей і отримання відповідної кваліфікації для проходження військової служби на відповідних посадах. Їх реалізація є обов'язком усіх інших суб'єктів правовідносин у сфері освітньої діяльності. Однак саме у сфері освіти порушення прав здобувачів освіти не завжди є очевидним і може здійснюватися у завуальованій формі шляхом зловживання правом з боку посадових осіб із використанням не лише своїх суб'єктивних прав, а й службових повноважень [10, с. 95].

Реалізація права на освіту повною мірою можлива за умови законодавчого закріплення допустимих форм і методів регулювання відносин у сфері військової освіти загалом, а також у сфері освітньої діяльності Держприкордонслужби зокрема.

У сучасних умовах військовослужбовець — фахівець будь-якого рівня перестає бути простим виконавцем наказів, навченим до виконання дій за наперед визначеними методиками, настановами, статутами та алгоритмами. Він має бути компетентним за сферою своєї військової спеціальності, досконало володіти знаннями, вміннями щодо управління бойовими діями, застосування новітніх зразків озброєння та військової техніки, бути готовим самостійно приймати рішення та діяти в нестандартних умовах і кризових ситуаціях [11, с. 22].

Трансформаційні зміни у структурі і змісті системи військової освіти спрямовані, передусім, на комплектування військових підрозділів освіченими, професійними та вмотивованими військовослужбовцями [12]. На наше переконання, для досягнення такої мети недостатньо змінити форму і зміст освіти персоналу Держприкордонслужби України. Важливо сформувати якісно нову систему, побудовану на повазі до особи та її гідності, врахуванні потреб та законних інтересів усіх категорій військовослужбовців; створенні системи стимулів професійного розвитку та відмові від авторитарних методів на користь мотивації, морального та матеріального стимулювання, делегування окремих повноважень. Вважаємо, що відповідні положення повинні міститись у Статуті Держприкордонслужби України, прийняття якого в сучасних умовах особливо актуально.

Збалансованість у досягненні публічного і приватного інтересів у сфері освітньої діяльності Держприкордонслужби України сприятиме досягненню оптимального результату — задоволення потреб прикордонного відомства в професіоналах, а персонал — у здобутті компетентностей, необхідних і достатніх для досягнення особистої чи професійної мети.

Хоча законодавчі акти України закріплюють превалювання приватного інтересу над публічним, однак у сфері освітньої діяльності Держприкордонслужби України, зважаючи на завдання і функції правоохоронного органу спеціального призначення, насамперед, слід акцентувати увагу на публічному інтересі.

У правовідносинах у сфері освітньої діяльності Держприкордонслужби України освіта як нематеріальне благо набуває конкретної форми, наділеної визначеними характеристиками. Під впливом об'єктивного права ці характеристики отримують юридичне значення. У публічній площині до них слід віднести якість освіти, тобто критерій, за яким визначається ефективність освітнього процесу та його здатність забезпечити здобувачів освіти необхідними компетентностями.

У цьому контексті слід виділити два аспекти визначення якості освітньої діяльності у Держприкордонслужбі України: спроможність відомчих закладів освіти забезпечити надання якісної освіти та відповідність отриманих здобувачами освіти компетентностей встановленим стандартам.

Освітня система в Держприкордонслужбі України має кілька рівнів, кожен з яких призначений для розвитку компетентностей відповідно до професійних потреб, а в сукупності — спрямовані на організацію процесу безперервного навчання, чим забезпечується розвиток індивідуальних здібностей та підготовка персоналу Держприкордонслужби України до професійної діяльності.

Проведення освітньої діяльності у Держприкордонслужбі України забезпечують такі заклади освіти: Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (далі — Національна академія) — вищий військовий навчальний заклад Держприкордонслужби України, діяльність якого спрямована на надання персоналу прикордонного відомства та інших складових сектору безпеки та оборони відповідних рівнів вищої освіти, а також спеціалізацію, підвищення кваліфікації та перепідготовку персоналу (п. 1.4 Статуту Національної академії) [13]; навчальні центри Держприкордонслужби України (Головний центр підготовки особового складу імені генерал-майора Ігоря Момота (далі — Головний центр), Навчальний центр морської охорони та Кінологічний навчальний центр), які забезпечують підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації молодшого персоналу Держприкордонслужби України, а також персоналу інших правоохоронних органів та військових формувань відповідно до стандартів професійної (професійно-технічної), військово-технічної та військово-спеціальної освіти.

Спроможність закладу освіти надати належний рівень освітніх послуг визначається шляхом ліцензування освітньої діяльності компетентним органом державної влади відповідно до чинного законодавства України.

Так, для вищого військового навчального закладу Держприкордонслужби України визначено компетенцію постійно діючого колегіального органу у сфері забезпечення якості вищої освіти — Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти [14], а для навчальних центрів Держприкордонслужби — центрального органу виконавчої влади із забезпечення якості освіти — Державної служби якості освіти України [15].

Дотримання ліцензійних умов провадження освітньої діяльності є обов'язком зобов'язаних суб'єктів, невиконання або неналежне виконання якого призводить до повного або часткового зупинення дії ліцензії. Такі заходи спрямовані на забезпечення високої якості освіти та дотримання нормативно-правових вимог.

Обов'язковою умовою здійснення ліцензованої освітньої діяльності є інформаційна відкритість закладу освіти, чим забезпечується прогнозованість досягнення результату навчання (реалізація права особи на здобуття освіти відповідного рівня). Національною академією зазначена вимога виконується в повному обсязі, однак її дотримання навчальними центрами Держприкордонслужби України потребує уточнення.

Навчальним центрам притаманні спільні ознаки, зокрема: є закладами професійної (професійно-технічної) освіти; перебувають у державній власності; порядок їх створення, реорганізації та ліквідації визначається Адміністрацією Держприкордонслужби України; Головний центр та Навчальний центр морської охорони є самостійними елементами системи Держприкордонслужби, а Кінологічний навчальний центр структурно входить до складу Західного регіонального управління [9, с. 131].

Професійно-технічна **підготовка**, перепідготовка та підвищення професійної кваліфікації персоналу Держприкордонслужби України здійснюється у навчальних центрах Держприкордонслужби України за професіями, визначеними Державним переліком професій з підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 11 вересня 2007 р. № 1117 і Національним класифікатором України ДК 003:2010 «Класифікатор професій», затвердженим наказом Держспоживстандарту від 28 липня 2010 р. № 327 та відповідно до Державного стандарту професійної (професійно-технічної) освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2021 р. № 1077 [16]. Після успішного закінчення закладів освіти здобувачам присвоюється кваліфікація «кваліфікований робітник» і відповідний розряд та видаються документи державного зразка.

Отже, відповідно до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 р. № 365) [17], освітня діяльність навчальних центрів Держприкордонслужби України підлягає обов'язковому ліцензуванню.

Окрім професійно-технічної освіти, в навчальних центрах прикордонного відомства здійснюється підготовка молодшого персоналу за військово-обліковими спеціальностями для потреб Держприкордонслужби Ук-

раїни, визначених наказами Адміністрації Держприкордонслужби України, а на підставі окремих розпоряджень — подальше навчання за програмами перепідготовки або підвищення кваліфікації. Після завершення підготовки персоналу Держприкордонслужби України видаються свідоцтва про проходження відповідних курсів відомчого зразка. Зазначені види освітньої діяльності не потребують ліцензування.

Важливе значення для забезпеченні поінформованості щодо діяльності закладу освіти, зокрема про наявність ліцензій на провадження освітньої діяльності, має виконання положень ст. 30 Закону України «Про освіту», яка зобов'язує заклади освіти розмішувати на офіційному вебсайті, а за його відсутності — на вебсайті засновника, відповідну інформацію та документи, які її підтверджують, за умови, що вони не відносяться до інформації з обмеженим доступом [18]. Однак на сьогодні закладами професійно-технічної освіти Держприкордонслужби України, які виконують зазначену вимогу, є Кінологічний навчальний центр та Навчальний центр Морської охорони.

З урахуванням вищевикладеного, можемо зробити висновок про невиконання Головним центром законодавчо визначеної вимоги щодо інформаційної відкритості діяльності закладу освіти. Для усунення зазначеного порушення необхідним є розміщення інформації про отримання чи переоформлення ліцензії на провадження освітньої діяльності або зміна статусу закладу освіти. Адже відсутність підтвердження функціонування Головного центру як закладу професійно-технічної освіти порушує права та законні інтереси осіб, які мають намір здобути освіту відповідного рівня і тим самим ставить під сумнів реалізацію приватного інтересу — здобуття відповідного рівня освіти. Порушуючи правові норми, суб'єкти посягають на цінності, чим порушують визначений законодавством України порядок володіння ними, використання та розпорядження [19, с. 81].

Як уже зазначалось, одним із аспектів визначення якості освітньої діяльності у Держприкордонслужбі України є відповідність компетентностей, отриманих здобувачами освіти, встановленим стандартам. Адже об'єктом правовідносин у сфері освіти є не будь-які компетентності, а лише ті, що за своїм рівнем відповідають освітнім стандартам, і тим самим надають змогу особі, пройшовши атестацію, отримати документ про освіту [5, с. 78].

Освітні стандарти визначають вимоги до освітніх програм, обов'язкових результатів навчання та компетентностей здобувачів освіти на різних рівнях. Кожен з цих стандартів визначає мету та принципи освітнього процесу, обов'язкові результати навчання та орієнтири для їх оцінювання. Вони також є основою для акредитації освітніх програм. Зокрема, основні компоненти стандарту вищої освіти включають загальні вимоги (цілі, завдання, компетентності та результати навчання для освітніх програм різних рівнів); освітні програми (вимоги до змісту та структури освітніх програм, включаючи кількість кредитів, обов'язкові та вибіркові дисципліни); методи навчання та оцінювання досягнень здобувачів освіти; критерії акредитації освітніх програм та закладів вищої освіти, що забезпечує відповідність програм державним вимогам якості.

Варто зазначити, що, окрім національних стандартів відповідного рівня освіти, для здобувачів освіти у закладах освіти Держприкордонслужби України важливим є досягнення відповідності європейським стандартам прикордонної діяльності. Їх впровадження стало результатом співпраці Держприкордонслужби України з Європейським агентством прикордонної та берегової охорони (FRONTEX), спрямованою на підвищення ефективності підготовки персоналу Держприкордонслужби України відповідно до кращих уніфікованих світових стандартів, а отже, більш якісного виконання службових повноважень [20, с. 271].

Держприкордонслужба України як правоохоронний орган спеціального призначення, що забезпечує національну безпеку у прикордонній сфері, крім правоохоронних функцій, за потреби виконує завдання воєнного характеру, що зумовлює особливі вимоги до підготовленості персоналу, а отже, включення у програми підготовки не лише правоохоронної, а й військової складової. Тому для здобувачів освіти важливим є набуття військово-професійних та військово-спеціальних компетентностей, рівень яких відповідає стандартам Організації Північноатлантичного договору.

Висновки. Як узагальнення викладеного, можемо зробити такі висновки:

— об'єктом правовідносин у сфері освітньої діяльності Держприкордонслужби України є освіта — нематеріальне благо, на досягнення якого спрямовані інтереси суб'єктів цих правовідносин, щодо якого вони вступають у правовідносини та взаємодіють у межах визначених для них суб'єктивних юридичних прав і обов'язків;

— ефективність правового регулювання освіти визначається балансом приватного і публічного інтересів. Зокрема у сфері освітньої діяльності Держприкордонслужби України такими інтересами є відповідно задоволення потреб особи у здобутті компетентностей, необхідних для досягнення особистої чи професійної мети та комплектуванні органів і підрозділів Держприкордонслужби України персоналом із високим рівнем професіоналізму;

— у юридичній площині освіта характеризується сукупністю властивостей, серед яких найбільш вагомим є якість освіти, оскільки визначає результативність освітнього процесу та його здатність забезпечити здобувачів освіти необхідними компетентностями;

— якість освіти персоналу Держприкордонслужби України залежить від спроможності відомчих закладів освіти забезпечити надання якісної освіти, що визначається шляхом ліцензування освітньої діяльності та відповідності отриманих здобувачами освіти компетентностей встановленим стандартам — не лише національним, а й міжнародним, зокрема стандартам прикордонної діяльності Європейського Союзу та стандартам Організації Північноатлантичного договору.

Перспективами подальших розвідок у цьому напрямі будуть дослідження правового статусу курсантів вищого військового навчального закладу Держприкордонслужби України та розроблення пропозицій щодо вдосконалення правового інституту, який його визначає.

Список використаних джерел

1. Філіппов С. О. Психологічні особливості професійної діяльності офіцерів-оперативників Державної прикордонної служби України. Автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.09. Хмельницький, 2004. 20 с.
2. Губерська Н. Л. Адміністративні процедури у сфері вищої освіти. Автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2016. 37 с. *Інституційний репозитарій eNULAIR Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*. URL: <https://t.ly/F-oep>.
3. Деревянко Б. В. Послуги у сфері освіти: правове регулювання. Донецьк : Кальміус, 2013. 387 с. *Репозитарій академічних текстів Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Мамутова Національної академії наук України»*. URL: <https://t.ly/ikTC6>.
4. Зьолка В. Л. Охорона національних інтересів України у прикордонній сфері (адміністративно-правовий аспект): монографія. Хмельницький : НАДПСУ, 2015. 672 с. *Репозитарій Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького*. URL: <https://t.ly/6FpV7>.
5. Литвин І. І. Об'єкти як елементи структури адміністративних право-відносин у сфері надання освітніх послуг. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2019. Том 30 (69), № 3. С. 75–82. <https://doi.org/10.32838/1606-3716/2019.3/13>.
6. Тицька Я. О. Освітні правовідносини в Україні. Автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Одеса, 2014. 22 с. *CORE*. URL: <https://t.ly/O2eTz>.
7. Ганьба О. Б. Правові відносини у сфері прикордонної безпеки України: теоретичні і прикладні проблеми. Вінниця : Твори, 2020. 448 с. *Репозитарій Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького*. URL: <https://t.ly/hHomW>.
8. Про адміністративну процедуру. Закон України від 17.02.2022 р. № 2073–ІХ. Верховна Рада України. *Законодавство України*. URL: <https://t.ly/SqCji>.
9. Зьолка В. Л., Радченя Н. М. Адміністративно-правові основи організації освітнього процесу в Державній прикордонній службі України. *Соціологія права*. 2015. № 3–4 (14–15). С. 128–133. URL: <https://t.ly/VLID>.
10. Ганьба О. Б. Зловживання правом: аналіз наукових поглядів та авторське трактування окремих проблем. *Visegrad journal on human rights*. 2016. № 1. С. 95–99.
11. Телелим В., Тимошенко Р., Приходько Ю. Військова освіта в системі безпеки та оборони держави. *Наука і оборона*. 2013. № 4. С. 21–28. *Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського НАН України*. URL: <https://t.ly/PW251>.
12. Про трансформацію системи військової освіти. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.12.1997 р. № 1410, у ред. Постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 р. № 1490. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://t.ly/BX5WW>.
13. Статут Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького. Затв. Наказом Адміністрації Державної служби України від 18.06.2021 р. № 279–АГ, у ред. Наказу Ад-

- міністрації Державної служби України від 26.04.2024 р. № 83. *Національна академія Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького*. URL: <https://t.ly/Bao8>.
14. Про утворення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 р. № 244. *Офіційний вісник України*. 2015. № 36. Ст. 23.
 15. Деякі питання Державної служби якості освіти України. Постанова Кабінету Міністрів України від 14.03.2018 р. № 168. *Офіційний вісник України*. 2018. № 25. Ст. 51.
 16. Про затвердження Державного стандарту професійної (професійно-технічної) освіти. Постанова Кабінету міністрів України від 20.10.2021 р. № 1077. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://t.ly/OgKij>.
 17. Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. Постанова Кабінету міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187, у ред. Постанови Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 р. № 365. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://t.ly/qPi8T>.
 18. *Ганьба О. Б.* Правомірна та протиправна поведінка суб'єктів охорони державного кордону / за заг. ред. С. Д. Гусарева, Б. П. Ганьби. *Хмельницький : НАДПСУ*, 2017. 224 с. URL: <https://t.ly/57abr>.
 19. Про освіту. Закон України від 05.09.2017 р. № 2145–VIII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://t.ly/PfYMP>.
 20. *Ганьба О. Б.* Основні підходи щодо забезпечення прикордонної безпеки з урахуванням досвіду окремих європейських і світових держав. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2020. Вип. 2, Т. 2. С. 268–272. <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2020.2.44>.

Надійшла до редакції 23.12.2024
Рекомендовано до друку 27.01.2025

Oleh HANBA, Nataliia RADCHENIA

(National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine named after Bohdan Khmelnytskyi)

The Object Of Legal Relations In The Field Of Educational Activities Of The State Border Guard Service Of Ukraine

The article analyses the object of legal relations in the field of educational activities of the State Border Guard Service of Ukraine. It is emphasized that the object of legal relations characterizes the orientation of the interests of subjects to a specific result, to achieve which they enter into legal relations and reflects the dynamics of the interaction of the subjects of such relations. At the same time, the object of legal relations in the field of educational activities of the State Border Guard Service of Ukraine is education as an intangible good, the achievement of which is aimed at the interests of the subjects of the specified activity. Education as an intangible good acquires a specific form, which is inherent in certain characteristics, and under the influence of objective law, they acquire legal significance. One of such characteristics is the quality of education — a criterion that determines the effectiveness of the educational process. The quality of the educational activities of the State Border Guard Service of Ukraine is considered in two aspects: as the ability of educational institutions of the State Border Guard Service of Ukraine to ensure the provision of quality education and as the ability of education seekers to obtain relevant competencies that meet the established standards.

It is determined that the educational activities of the State Border Service of Ukraine have several levels, which together ensure the training of personnel of a special-purpose law enforcement agency for professional activity. The ability of educational institutions of the State Border Guard Service of Ukraine to provide an appropriate level of educational services is determined by licensing educational activities by the competent state authority under the current legislation of Ukraine. The emphasis is on mandatory compliance with the licensing conditions for the implementation of educational activities by the State Border Guard Service of Ukraine. The compliance of the competencies obtained by education seekers with the established standards is also characterized as one of the aspects of determining the quality of educational activities of the State Border Guard Service of Ukraine.

Keywords: *educational activity, legal relations, object of legal relations, education, educational institution, personnel, State Border Guard Service of Ukraine, military education, higher military educational institution.*